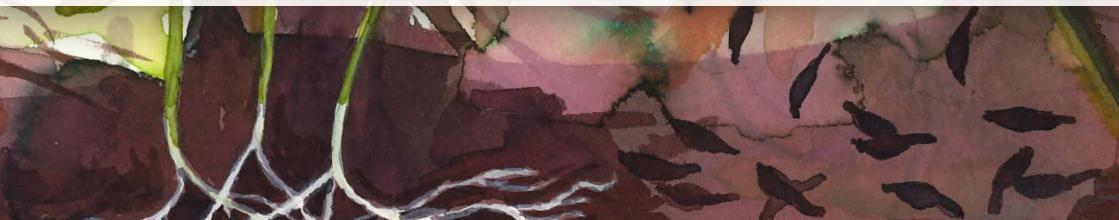

DE DAGE BLOMSTERNE SPRINGER UD

Fasten 2021

DE DAGE BLOMSTERNE SPRINGER UD

Fasten 2021

Forfatter: Daniel Steinvig

Illustrator: Tine Gjessø

Design og opsætning: Morten & Maria Aaskov

Korrektur: Kirsten Hastrup

**”Alt smukt, vi ved,
al kærlighed,
den mindste fugl og lilje
er, Gud, din skabervilje“**

Introduktion

Årets fastemateriale i Metodistkirken er et litterært projekt, der nok bedst kan karakteriseres som en fastebog. Bogen udgør en sammenhængende fortælling, men er delt op i 40 mindre afsnit, ét afsnit for hver dag i fastetiden. I skønlitterær stil præsenteres vi for fragmenter af hændelser, refleksioner og minder i 15-årige Sagas liv. I bogen indgår skriftsteder fra Bibelen, men kun i afsnit, hvor det synes relevant for fortællingens sammenhæng.

Om bogen

Da Sagas farmor dør efterlader hun sig et fotografi og en notesbog med bibelske skriftsteder i. Men hvad skal 15-årige Saga med en notesbog med skriftsteder, når hun ikke er kristen? Saga får øjnene op for, at der er en forbindelse mellem skriftstederne og håbet om en grønnere verden, som brænder i Sagas indre. Imellem familieskænderier og afsavn stikker Saga af til farmorens efterladte hus, og i et øjeblik gør hun det, hun aldrig troede hun ville gøre. Hun griber ud efter troen. Fastebogen handler om at få øje på Gud i en skabt verden, der befinder sig i en klima- og biodiversitetskrise, om forandring i det indre liv såvel som i den ydre natur, om at opleve en spirende tro, og om at et mirakel kan have form som en lille blomst.

En særlig tak til Rebekka Steinvig og Emilie Holm. Jeg havde ikke skrevet bogen uden jer.

God fastetid og god læsning!

Daniel Steinvig

Jeg står på broen med cykelhelmen i hånden og ser ned på de mange biler der kører forbi. Men det er ikke bilerne jeg registrerer. De høje lyde under mig og forbifarende metalliske køretøjer forsvinder, alt ydre bliver trængt i baggrunden af et andet billede, der insisterende flimrer for mine åbne øjne. Det er farmors have jeg ser. Haven står dækket i et varmt skær, som var en tynd gullig soldug trukket henover. I haven står gamle, knudrede æbletræer på en græsplæne, som ikke er blevet slået, jeg ser blomsterbedene, den hæklede hængekøje hænger mellem et par træstammer, og på det brune jordstykke gror kartofler og rødbeder. Mest iøjnefaldende er blomsterne som står højt og vildt i rød, orange, hvid og violet. Haven er holdt fast af en usynlig ramme, som var det et maleri man så. Men det er ikke et maleri jeg ser, for haven er levende. Blomsterne svajer i takt og farver blandes, og jeg kan høre en stille susen fra vinden i bladene på det smalle birketræ der står bagerst i haven på en lille forhøjning.

Det er mærkeligt hvordan nogle enkelte ord i en telefon kan ændre så meget. Det er mors ord der fremkalder synet af haven, mens jeg presser telefonen mod mit kolde øre. "Du skal komme hjem, Saga. Vi skal snakke. Det er om farmor. Hun er død."

Fars bil holder i indkørslen ved mors hus. Det slår mig at jeg ikke kan huske, hvornår jeg sidst så dem sammen. Tiden hvor de var sammen, føles som en historie fra en ferie, hvor jeg var spæd og derfor for ung til rigtigt at kunne huske. Det var et liv hvor vi tre levede sammen. Nu lever vi parallelt med hinanden. Jeg parkerer cyklen og går op ad de få trin til hoveddøren. Jeg stopper op og ser far siddende på en stol i køkkenet, foroverbøjet ind over spisebordet i en stilling som ser anspændt ud. Mor står ved hans side med den ene hånd hvilende på hans nakke. I et kort øjeblik tror jeg ikke at det er virkeligt. Jeg føler et lille stik. Kan jeg tillade mig at stå her og kigge på dem? Jeg løsriver mig fra tanken ved at tage fat i håndtaget, går ind uden at sige noget, hvilket jeg ellers altid plejer at gøre. Der er stille i huset, og da jeg kommer ind i køkkenet, står mor nu på den anden side af spisebordet og far. Hun kommer mig i møde med et "hej" og et smil, giver mig et knus og et kys på kinden. Hun virker mere afslappet end normalt. Far rejser sig med røde øjne, siger intet, men giver mig et langt kram. Han ligner ikke sig selv med de røde øjne. Vi sætter os, og mor fortæller, men jeg kan ikke holde fast i indholdet. Mine ører lukker sig sammen, mens jeg følger viserne på uret der hænger på væggen. Noget med at det skete pludseligt. Noget med at farmor ikke led. Noget med at vi må ud i huset. Noget med at det først kan blive i morgen.

Du elskede alt hvad der havde med naturen at gøre. 'Elske' er måske ikke det rigtige ord at bruge. Det var nærmere som om at naturen var en del af dig. Du delte dit liv med fuglene, radiserne og purløget. Du levede i forlængelse af jorden, altid var den under dine negle og rundt om dine knoer efter dagens arbejde i haven. På trods af din lille størrelse, havde du hænder som en håndværker. Uforholdsmæssigt store, grove, med fingre så stærke som sten. Du kunne finde på at rive en stor bunke af gule og brune efterårsblade sammen på græsset, krybe ind under bunken som var det en dyne. "Er det ikke bare livet, Saga?" kunne du spørge mig. Og for den lille pige, der vågnede tidligt hver eneste morgen for at nyde stilheden inden skænderierne begyndte, var det virkeligt livet. I de perioder som var værst, og hvor bølgerne mellem mor og far gik højest, boede jeg hos dig; et frelsende paradis. Hos dig var der altid noget at give sig til, et bed der skulle anlægges, et træ som skulle beskæres. Og du lod mig være med, altid skulle vi gøre det sammen.

Der er så mange ting jeg husker fra min farmors hus og have. Måske fordi så mange af livets andre hændelser måtte fortrænges. Minder som kommer til mig, idet mor åbner døren indtil farmors hus. Selvom far allerede er i huset, siger ingen af os et ord. Jeg kigger forbavset rundt, bagefter på mor, øjnene er udspilede, munden spids. Alt inventar i farmors hus er væk. Huset er stort set ryddet for indhold. Men i entréen står en kommode med en vase. I vaser er et par afklippede grene med spidse, blanke blade og koralrøde bær. Det er vist kristtorn.

"Hun må have planlagt det hele", siger far.

Ved man når man er på vej til at dø, er det første jeg tænker.

"Hun må have solgt alle sine ejendele", siger far.

Kan man mærke det i kroppen? tænker jeg.

"... eller have smidt tingene ud."

Er der noget inden i en der river sig løs?

"Har hun klaret det hele selv?"

Eller skal man selv give slip?

"Har hun fået hjælp?"

Gør det ondt

"Det eneste der er tilbage er sengen, som jeg fandt hende i og køkkenbordet.

når døden indtræffer?

"... og den her gamle kommode."

Eller føles det mere som en lettelse?

"Den var næsten tom."

Måske kan det være rart.

"Jeg fandt kun nogle få ting."

Måske bare en følelsen af ingenting.

"Jeg fandt hendes testamente."

Et ophør af alt liv.

"Hun har testamenteret det hele til kirken."

... af alle følelser.

"Ikke en rød reje til os."

En krop uden liv.

"Og så var der en konvolut. Til dig, Saga."

En tom skal.

"Jeg tænkte, du selv ville åbne den."

En konvolut til mig?, tænker jeg.

Var mit hoved et solsystem, ville den bestå af tre fritsvævende planeter.

De tre planeter udgør de elementer som min bevidsthed kredser om.

Planeterne er min farmor, klimakrisen og A fra klassen.

Min farmor er den ældste af de tre, hun har været der siden skabelsen af mit indre solsystem.

Klimakrisen har over tid vokset sig til en større og mere flammende planet i takt med at billeder på skærme af gigantiske mængder is, der knækker i havet, har flimret for øjnene af mig.

A, hvis navn jeg ikke nævner, mest af alt for ikke at lade ham komme for tæt på, kan jeg ikke lade være med at kigge på i klassen. I hans nærvær føler jeg mig som en stjernekygger.

Min farmor er død, klimaet på kloden bliver varmere og varmere, og A aner ikke at jeg eksisterer. Mit hoved styrer mod en kosmisk eksplosion. Af den grund synes konvolutten med mit navn på at være af enorm betydning. Da jeg åbner den hvide konvolut i farmors entré, trækker den alt omkring mig ned i et sort hul. Med fingrene får jeg fisket et fotografi og en lille brun notesbog op. Det er alt som eksisterer, et fotografi og en notesbog.

På fotografiet, som jeg trækker op af konvolutten, poserer farmor og jeg foran blomsterne i det største bed i hendes have. Jeg står stolt med rank ryg, du sidder på hug med armene om min mave og din kind mod min arm. Jeg er 6 år, vil jeg tro. Fotografiet er velkendt, for det har altid stået i en ramme i vindueskarmen på dit soveværelse. Jeg husker at du insisterede på, at billedet skulle stå netop dér. Havde du en dag, hvor du ikke kunne komme ud af sengen, skulle du bare se på det billede, sagde du. Det kunne få liv i selv den mest søvnige krop. Fotografiet er taget en forårsdag, for blomsterne er lige sprunget ud. Hver dag ville du tjekke avisen og notere den daglige temperaturmåling. Du noterede datoen for de forskellige blomstersorters udspring og sammenholdt tidligere års optegnelser med det indeværende års temperaturer. På den måde kunne du med stor nøjagtighed forudsige hvornår blomsterne i haven ville springe ud. Når du havde gransket blomsterknoppenes udvikling nøje, havde dannet dig et overblik over årets generelle temperaturniveau, undersøgt de kommende dages vejrforhold og kunne se at tiden snart var inde, ville du ringe hjem til os. "Så kan du godt pakke dine sager, Saga. Inden for få dage, ja måske timer, springer blomsterne ud. Du må skynde dig herover", sagde du begejstret i telefonen.

Telefonopkaldet blev en tilbagevendende tradition. Og som traditioner kan starte uden kendskab til deres betydning for fremtiden, startede også vores tradition, da jeg gik i børnehaven, og blev til en urokkelig aftale selv nu, hvor jeg befandt mig i folkeskolens sidste klassetrin. Mor kunne ikke få sig selv til at forklare min klasselærer, hvad dit og mit arrangement gik ud på. Derfor måtte hun én gang om året lyve om at jeg i løbet af de seneste par dage havde været meget sløj med høj feber, og at det var grunden til at jeg desværre ikke havde været i skole. At det vistnok var en allergisk reaktion, nu hvor blomsterne begyndte at springe ud.

For mig fremstod dine evner til at forudsige blomsternes udspring som magiske.

Følelsen af magi, som fotografiet fremkalder for mig i entréen, afløses hurtigt af forundring, da jeg tager resten af konvoluttens indhold op: en brun notesbog som jeg aldrig før har set. Mit navn står skrevet med din sirlige håndskrift på forsiden. Du må have ment at jeg skulle have den. Jeg åbner notesbogen og ser, at du på den første side har skrevet en liste af bogstav- og talkombinationer. Det ligner koordinater fra et gammelt kort, som ville du lede mig på sporet af en skjult skat. Har du efterladt mig en skat, kommer jeg ikke til at finde den, for jeg kan ikke aflæse din håndskrevne liste. Jeg kigger op og holder notesbogen i retning af far, som læner sig frem for at læse. Jeg følger hans koncentrerede blik mens han læser.

"Det er skriftsteder", siger far.

"Hvad er skriftsteder?"

"Det er uddrag ... tekststykker ... fra Bibelen."

"Fra Bibelen?"

"Ja".

"Hvorfor har hun givet mig dem?"

"Ja... Det ved jeg ikke, Saga".

Jeg kigger ned i notesbogen igen. Så op på far. Svaret må ligge et sted derimellem.

"Din farmor var jo en meget kristen kvinde, Saga", siger far. "Det ved du da godt."

Hvilken trøst er en notesbog, når ens farmor er død? Det virker mest af alt som en ondsindet hilsen fra de dødes rige. Jeg åbner notesbogen, som ser ældre ud i skrivebordslampens gule lys. Første side er fyldt med skriftsteder. Resten af siderne i notesbogen er blanke. Jeg tager en kuglepen og skriver på den første blanke side:

Saga, 15 år.

...

Der er ingen vej udenom. Jeg må læse i Bibelen. Det er trods alt de sidste ord, jeg kommer til at høre fra dig. På mors hylde finder jeg en Bibel som virker ny, i hvert fald ubrugt. Og da jeg læser det første skriftsted, som du har efterladt i notesbogen, bliver jeg ramt af en følelse af, at en sløv kniv langsomt borer sig mod mit indre. Det er den samme følelse som da jeg hørte at mennesker er i gang med at udrydde livet på jorden. Jeg måtte lægge mig på sengen og lukke øjnene for ikke at komme til at kaste op. På 50 år har menneskeheden udslettet 60 % af jordens vilde dyrebestand. Det vil sige at der i løbet af min fars levetid næsten er forsvundet to ud af tre af alle pattedyr, fugle, fisk og krybdyr fra jordens overflade. Og det er vores skyld. Da jeg har læst skriftstedet til ende, ved jeg at også du kendte følelsen af magtesløshed som skærer mod huden.

Jeremias' Bog, 4: 22-26

Mit folk er tåber, mig kender de ikke. De er uforstandige børn, kloge er de ikke. De er dygtige til at gøre det onde; men at gøre det gode forstår de ikke. Jeg så jorden, og der var tomhed og øde, himlen, og der var intet lys. Jeg så bjergene, og de rystede, alle høje skælvede. Jeg så, og der var intet menneske, alle himlens fugle var fløjet. Jeg så, og frugthaverne var ørken, alle byerne var jævnet med jorden.

At læse skriftstedet får savnet i mig til at svulme op. Jeg kan ikke fatte, at du ikke er her længere. At jeg ikke kan tage ud til dit hus, finde dig i haven eller i færd med at bage et brød. At jeg ikke kan cykle ud, og mens jeg parkerer cyklen kan høre din stemme, for at opdage at du står og taler med fuglene i buskene eller på foderbrættet. Mon de kommer til din have og kigger ind af vinduerne? Gad vide om de, fuglene, som er flere end i nogen anden have jeg har været i, også savner din røst.

Du var ikke som andre jeg kender, og slet ikke som far eller mor. Nogle gange har jeg tænkt om du var fars rigtige mor, eller om du havde adopteret ham. I levede vidt forskellige liv med forskellige syn på verden, hvilket gjorde at jeg ikke kunne slippe tanken om at dit genmateriale på mystisk vis var gået tabt ved fødslen, eller havde sprunget et generationsled over. Far ville trække vejret ind gennem næsen, lukke øjnene og sukke dybt når du stod i haven og talte til fuglene. "Nu rabler det for hende derude igen", ville han sige. Jeg så dig også og tænkte at du var fantastisk. Jeg ved ikke hvad der udgjorde forskellen mellem jer, om det var aldersforskellen, den tid I hver især var vokset op i, eller om det var en form for opgør. Eller om forskellen var at du var kristen og han ikke var.

Du fortalte mig aldrig om dine søskende. I stedet kaldte du solen for din bror og månen din søster. Alt levende i, over og under haven udgjorde din familie. Fuglene var din menighed som du prædikede til. Og måden du stod mellem fugle på grene, og fik haven til at ligne et naturligt amfiteater, får mig til at tro at de lyttede.

Du lærte mig navne på blomster og planter, som andre børn lærer hovedstæder eller gangetabeller. Navne plukket fra fantasiens land med lyd af et pigenavn, af dynamit, gastronomiske delikatesser eller som indholdet af en drøm.

Georgie
Krysantemum
Italiensk oksetunge
Stolt kavalier
Sommerfugleblomst
Røllike
Krybende læbeløs
Solhat
Afterglow
Lyng-Floks
Trumpettunge
Kongelilje
Papegøje-Tulipan
Vorte-Birk
Hylde
Rød Arve
Snepude
Dværg-Iris
Jakobstige

Kundskab dyrket i barndommens muld slår rødder for et helt menneskeliv.

2020 line gjesno

Jeg læser et skriftsted som handler om Noas Ark, og jeg ender med at læse historien om ham til ende.

1. Mosebog, 6: 19-22:

Af alle levende væsener skal du bringe ét par ind i arken, for at de kan overleve sammen med dig; de skal være han og hun. Af alle slags fugle, al slags kvæg og af alle slags krybdyr på jorden skal ét par gå ind til dig for at overleve. Du skal tage noget af alt, der kan spises, og samle det hos dig; det skal du og de have til føde.» Noa gjorde, ganske som Gud havde befaleet ham.

Det slår mig hvor ekstremt mange dyr, der må have været med på den ark. Noa og hans familie, og så tusindvis, ja måske millioner af dyr. Hvordan har Noa og familien overhovedet kunnet passe alle de dyr? Jeg prøver at forestille mig hvordan arken har været indrettet med dyr overalt, da jeg kommer i tanke om at det jo er en historie fra Bibelen. Noas Ark er ikke en historisk korrekt begivenhed, vel? Det kan det da umuligt være.

Fortællingen om Noa må være som et af de eventyr, vi har analyseret i Dansk. Pointen er ikke om historien har fundet sted i den virkelige verden, men om hvad den prøver at fortælle os som læsere. Jeg overvejer om et budskab i en tekst kan være sand på samme måde som en historisk hændelse, der rent faktisk er fundet sted, er sand. Eller om det er anden form for sandhed. Hvis det er tilfældet, tror jeg at sandheden, som historien om Noa prøver at fortælle er, at vi alle - mennesker, dyr og planter - er i samme båd.

Da jeg ligger og læser om Noa med sengelampen tændt, så ordene akkurat lyses op, er der et ord jeg ikke forstår: Pagt.

1. Mosebog, 9: 8-11:

Gud sagde til Noa og hans sønner: »Nu opretter jeg min pagt med jer og med jeres efterkommere, med hvert levende væsen hos jer, fuglene, kvæget og alle de vilde dyr hos jer, alle, der gik ud af arken, alle jordens dyr. Jeg opretter min pagt med jer: Aldrig mere skal alt levende udryddes af vandfloden. En vandflod skal aldrig mere ødelægge jorden.»

Jeg graver min telefon op af lommen og søger på ordet.

pagt, substantiv, fælleskøn

vigtig og bindende aftale der indgås højtideligt mellem to eller flere parter.

Oprindelse: fra middelalderlatin pactum 'aftale, overenskomst', afledt af paciscor 'slutte aftale', af pax 'fred'.

Pagten som Gud opretter er altså en aftale om fred med Noa, hans familie, kommende generationer og med hvert levende væsen.

Jeg mumler for mig selv: "... en pagt mellem Gud, mennesker og hvert levende væsen", og synes jeg kan høre farmors stemme komme ud af min mund.

Biologitime I

Fotosyntese: Kuldioxid (CO_2) + vand (H_2O) + sollys = druesukker (glukose) og ilt (O_2)

Jeg kan ikke fatte at den proces som nærmest alt liv afhænger af kan sættes på en formel. Det burde ikke kunne lade sig gøre.

Tænk at solen og vandet og planterne gør at vi trække vejret. Det er for smukt til at jeg kan fatte det. Et menneske kan ikke leve længe uden luft. Vi hører sammen.

Alligevel fælder vi 15 milliarder træer om året. Et forsøg på at kvæle sig selv med de bare næver.

Biologitime II

Vi ser en video af en plante, som er befængt med mørkegrønne bladlus, mens en gruppe af myrer vandrer frem og tilbage over bladlusene. Myrerne bevæger sig hurtigt, som havde de travlt med en vigtig opgave. På deres vandring får myrerne næring af bladlusenes honningdug, og kan faktisk være med til at fremme bladlusenes produktion af honningdug. Myrerne er til gengæld med til at holde bladlusenes fjender væk.

Det kaldes symbiose, og er et samliv mellem forskellige arter. Symbiosen kan foregå i et gensidigt forhold, som i tilfældet med bladlusene og myrerne, hvor begge arter drager nytte af samlivet.

Var det sådan du levede? Symbiotisk. Et gensidigt samliv mellem en tro og et blomsterbed. Levede de side om side som to arter på den samme plante, eller som et fotografi og en notesbog i den samme konvolut?

Det er isnende koldt at stå til din begravelse i et par sorte ballerina-sko. Atmosfærens kolde vinde må have opfattet kirkeklokkernes klang som en invitation til at deltage i begivenheden. Men her er heller ikke mange andre gæster.

Jeg kommer til at stirre på far, fordi han opfører sig så underligt. Ham som altid er så snakkende, udfarende, er nu helt stille, han har ikke sagt et ord. Den sorte blazer tynger ham som en mørk kappe, hvor alt lukkes inde bag knapperne. Jeg får ondt af ham, hvilket jeg sjældent gør. Som regel synes jeg at han opfører sig idiotisk.

Jeg kan ikke koncentrere mig om hvad præsten siger, fordi kisten står midt i kirkerummet. Jeg ved ikke hvad jeg havde forventet af en begravelse. Men det virker forkert at din krop ligger gemt i en træeske, uden at du selv kan overvære gudstjenesten.

Salmerne er det eneste, jeg kan fokusere på. De handler alle sammen om natur - i hvert fald i teksternes billedsprog. Det får mig til at kigge op på præsten og tænke at hun kendte dig bedre end far gjorde. Da gudstjenesten er færdig, folder jeg sangarket, og lægger det i min taskes inderste rum.

Præsten siger sine sidste ord, da vi står i den bidende kulde med røde og fugtige kinder. Det er en form for remse, som sidder fast i mine tanker i mange dage efter begravelsen. Jeg forstår ikke helt meningen bag ordene, og jeg spekulerer på om remsen er en fast tradition ved alle begravelser. Det virker nøje planlagt. Som var dit liv, fra start til slut, skrevet af den samme hånd. Mest af alt får remsen mig til at tænke på jorden under dine negle og rundt om dine knoer.

Remsen lyder:

Af jord er du kommet.

Til jord skal du blive.

Af jorden skal du igen opstå.

Jeg leder efter en læbepomade i min taske, da jeg får øje på et sammenfoldet papir. Et kort øjeblik har glemt hvad det er. Men da jeg folder papiret ud, kommer det til mig. Sangark. Begravelsen. Jeg sætter mig ved skrivebordet og begynder langsomt at læse den første salme højt for mig selv. Jeg læser de første fem vers.

Hans Adolph Brorson: Op, al den ting, som Gud har gjort.

1. Op, al den ting, som Gud har gjort,
hans herlighed at prise!
Det mindste, han har skabt, er stort
og kan hans magt bevise.

2. Gik alle konger frem på rad
i deres magt og vælde,
de mægted ej det mindste blad
at sætte på en nælde.

3. Det mindste græs jeg undrer på
i skove og i dale,
hvor skulle jeg den visdom få
om det kun ret at tale?

4. Hvad skal jeg sige, når jeg ser,
at alle skove vrirle,
de mange fuglesving, der sker
op under Herrens himle?

5. Hvad skal jeg sige, når jeg går
blandt blomsterne i enge,
når fuglesangen sammenstår
som tusind harpestreng?

Jeg stopper med at læse, fordi en tanke slår ned i mig som et lyn. Jeg ser op, for at kunne holde fast i tanken. Jeg ser dit livs sammenhæng.

Din tro var årsagen til din omsorg for en fugl og en blomst.

Det slår mig hvor indlysende det er. Det forklarer hvorfor du med stor ihærdighed og glæde inviterede mig ud for at se den forandring foråret bragte. Du ville vise mig at de dage blomsterne springer ud, er dage hvor afstanden til Gud er tynd som et blad.

Jeg har vænnet mig til mørket. Jeg kan ikke falde i søvn og ligger med åbne øjne, da min telefon vibrerer på natbordet. Lyset fra skærmen er skarpt da jeg løfter telefonen, og jeg må knibe det ene øje sammen. En Messenger-besked fra A. Jeg tøver med at åbne beskeden. Farten på hjertes banken under brystet øges, jeg hører min egen puls i øret. Jeg trykker på beskeden og læser.

*Jeg er ked af at høre om din farmor.
Jeg hørte det fra nogle af pigerne i klassen.
Jeg håber du er okay.*

Jeg læser beskeden igen. Og en gang mere. Og en fjerde gang. Jeg låser hurtigt telefonen og åbner den igen. Jeg bliver nødt til at tjekke om det er noget, jeg bilder mig ind. Men beskeden er der stadig, den findes.

Beskeden lyser det mørke rum op, og adrenalinen i kroppen gør at jeg først falder i søvn flere timer efter.

For et par år siden prøvede far at lokke mig med på en tur til New York. Kort forinden havde jeg proklameret at jeg ikke ville flyve i en periode, men far troede ikke at det også gjaldt i sommerferien.

"At rejse er at leve."

"Alt er betalt."

"Vi kan shoppe, se Manhattan og Central Park."

"Jorden går ikke under af én flyvetur."

"Hvem siger nej til sådan en oplevelse?"

Det gjorde jeg åbenbart. I stedet holdt jeg ferie med farmor. Vi soledede os i haven, spillede 500 og fandt søstjerner på stranden. Solen bagte, og over et glas solbærsaft sagde du at du ikke vidste om det var din hud der var blevet tyndere, eller om det var vejret der var blevet varmere. Da far ringede fra New York og fortalte at det havde regnet i 3 dage i træk, kunne jeg ikke lade være med at smile.

Et digt til min far og verdens ledere der ligner ham.

DU SIR DU KAN LI GRIS

APATI TIL AFTALE FRA PARIS

LEVER LIVET SOM ET SVIN

HAR DU HØRT ET DYR DØ HAR DU HØRT DENS HVIN

DIN BAG MOD JUNGLETRÆ

BUSINESS CLASS OG DOMMEDAG

BLØDE HYNDER ET PÆNT BETRÆK

DU MÅ HA DET FEDT TILLYK ET LIKE

INGEN BINDENDE TRAKTATER

TOMME ORD ET BRÆNDENDE TEATER

EN BIL EN BÅD HVEM KAN UNDVÆR EN BORG

ET BARN EN STUM EN GRYENDE SORG

RØG OG ILD OG CO2

PIGEN DER FLYGTER HVOR SKAL HUN BO

STORMSKÆRM HYGGE OG HØJT HUMØR

FORD EUROPA TYRKIET ØST FOR KORSØR

HVOR VOVER DU AT TALE OM RET OG OM RIMELIGT

HVOR VOVER DU AT TALE OM HVAD DER ER TIMELIGT

HVOR VOVER DU AT KALDE MIG UNG OG NAIV

HVOR VOVER DU AT LEGE MED JORDEN DET LEVENDE LIV

Matthæusevangeliet 20: 26-28

Men den, der vil være stor blandt jer, skal være jeres tjener, og den, der vil være den første blandt jer, skal være jeres træl, ligesom Menneskesønnen ikke er kommet for at lade sig tjene, men for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange.

I en piges øjne kan en slimet, kriblende regnorm, lyserød og skinnede som vådt jern, virke ækel. Regnormen er ikke smuk som sommerfuglens vinger, yndefuld som rødhalsens sang eller smagfuld som buskens bær. En regnorms skønhed må ikke bedømmes på dens ydre fremtoning, men på hvad den gør for sine omgivelser. I mørkets skjul udfylder regnormen sit livs formål som tjener. For det økologiske kredsløb og jordbundens tilstand er regnormens livgivende tjeneste af kolossal betydning. Nedbrydelse, omdannelse, ormegrave som tilfører jorden luft. Alt sammen for at skabe vækst, for at livet kan blomstre. En art kan kun trives når alt omkring den også trives; en sandhed som regnormene kender, men mennesker har glemt.

"Se på den fede muld, på en smuk blomst, og du vil opdage at regnormen er en af jordens mest generøse skabninger. Hvem skulle have troet at selv en slimet orm besad evnen til at udføre kærlighedens gerninger?", sagde du og åbnede verden for mig.

2020 line Gesso

Jeg husker at jeg vågner da du ude fra haven kalder mit navn. Forskrækket springer jeg op af sengen, løber ud og åbner døren til haven. Forvirret, men også lettet, ser jeg dig sidde på hug over et lille bed med bukserne trukket ned om anklerne og et stort smil på læben. "Mens du lå og sov, har jeg skrevet dig et lille digt", siger du. "Det hedder 'Jeg erantisser'." Du fremsiger digtet, mens en tynd stråle af tis rammer det grønne bed.

*Jeg står og strinter gule stråler
Damer om min' gummisåler
I den grønne forårsbund
Vandes planter for en stund
Flora-farver hvide gækker
Erantisser jeg farvelægger*

Jeg eksploderer i et grin. "FARMOR! DU ER SKØR!!!"

1. Mosebog, 1: 11-13

Gud sagde: »Jorden skal grønnes: Planter, der sætter frø, og alle slags frugttræer, der bærer frugt med kerne, skal være på jorden.« Og det skete; jorden frembragte grønt, alle slags planter, der sætter frø, og alle slags træer, der bærer frugt med kerne. Gud så, at det var godt. Så blev det aften, og det blev morgen, tredje dag.

Skal man tro Bibelens ord, er det Guds plan at jorden skal være grøn. Den plan har mennesker i årevis forbrudt sig imod, også dem der påstår at de tror på Gud. Jeg tænker at det er en konsekvens af at menneskene i tidernes morgen blev smidt ud af Edens have. At mennesker ikke længere kender Guds plan. Nu er vi efterladt med vores egne planer.

Jeg forestiller mig at planterne i Edens have kunne tale et sprog menneskene forstod. Men da Adam og Eva blev forvist fra haven, mistede menneskene evnen til at forstå planternes sprog. Kunne vi forstå planternes, buskenes og træers sprog, ville vi også kunne lytte til deres klagesange.

Talte Gud ikke til Moses gennem en brændende tornebusk? Var jorden ikke hellig? Men der er ingen buske i miles omkreds, og vi kan ikke høre Guds stemme.

Måden vi opfatter verden på er afgørende for måden vi opfatter os selv. Overgangen fra ét verdensbillede til et andet er ikke blot videnskabelig, men eksistentiel. Derfor havde det store politiske, ideologiske og eksistentielle konsekvenser, da Nicolaus Kopernikus fremlagde hypotesen om det heliocentriske verdensbillede.

Helio-centrisk. *Helios*, solen. Solen som universets centrum.

Geo-centrisk. *Gaios*, jorden. Jorden som universets centrum.

I samtiden blev Kopernicus' hypotese anset som et problem for kirken, fordi mennesket - og dermed Gud - ikke længere kunne anses som universets midtpunkt. Derfor støttede paven det geocentriske verdensbillede. Men enhver god kristen ved at verden drejer sig om det lys der giver liv.

Bytter man rundt på bogstaverne bliver geo-centrisk til ego-centrisk.

Kopernicus' hypotese forandrede ikke jordens geologiske beskaffenhed, men ændrede jorden som idé. Det var uforandret at befinde sig på jorden. Alligevel var der en verden til forskel.

Ofte betragtes den *kopernikanske revolution* som et af naturvidenskabens største gennembrud. Alligevel må vi i dag konstatere at den har haft for små konsekvenser.

Jordens kriser kalder på et nyt verdensbillede.

Jordens kriser kalder på et endeligt opgør med det geocentriske, eller hed det det egocentriske verdensbillede?

Jordens kriser kalder på et nyt verdensbillede i åndelig forstand, hvis ikke livet på jorden, som vi kender det, for evigt skal fortabes.

1. Mosebog, 2: 7

Da formede Gud Herren mennesket af jord og blæste livsånde i hans næsebor, så mennesket blev et levende væsen.

Jeg kender skabelsesberetningen, historien om hvordan Gud skabte verden på 6 dage og hvilede på den 7. dag. Gud skabte Adam og Eva og placerede dem i Edens Have. Jeg kender til slangen der frister og til kundskabens træ. Men der er noget jeg enten ikke vidste, eller som jeg har glemt. At Gud skabte mennesket ud af jord.

Jeg er øjeblikkeligt tilbage ved begravelsen. Præstens remse.

Vi er skabt af jord, vi begrades i jord. Naturens kredsløb.

På hebraisk betyder Adam både "*menneske*" og "*af jorden*". Det er ét og det samme.

Hvis mennesket er skabt af jorden, er jorden vi står på en del af os selv.

Jord og krop er det samme stof. At udpine jorden er at skære i os selv.

Jeg tager toget til København med Asta for at være med i en klimademonstration. Det er fredag og vi har pjækket fra den sidste time. På et stykke gammelt pap har vi med en fed tusch skrevet:

THERE IS NO PLANET B

Det er koldt, men der er mange mennesker, og når man går tæt skærmer det for vinden. Mellem skilte og mennesker ser jeg A, og jeg glemmer et øjeblik at trække vejret. Er han her?

Modvilligt trækker Asta mig hen til ham. Han står med en dreng jeg ikke har set før. Jeg spørger hvad han laver her, og jeg kan høre hvor dumt det lyder. "Det samme som dig", siger han og smiler. Han virker glad for at se os, drengen er hans fætter. Jeg prøver på at smile, men mine kinder modarbejder mig.

Da Asta og jeg senere på dagen tager toget hjem, kan jeg ikke huske nogle af ordene på skiltene eller fra talerne eller fra den sang som brød ud i mængden.

"Det var godt at se dig", er de eneste ord jeg husker at have hørt.

Da jeg som lille besøgte dig, ville jeg som det første løbe over bagerst i haven til sommerfuglebedet. Sådan kaldte vi det fordi der næsten med garanti var sommerfugle at se. Flest var naturligvis at finde når solen om sommeren var på sit højeste, men bedet rummede også planter og blomster, der forår og efterår ville blomstre og tiltrække sommerfugle. Jeg spekulerede på hvordan de fandt vej til bedet, og i en periode troede jeg at du havde tæmmet dem, og på den måde sørget for at de ikke undslap haven.

Din opmærksomhed var nøje rettet mod de flyvende insekter, og for et barn føltes det som en kedelig evighed, når du satte dig i en havestol for at betragte sommerfuglene i bedet, mens du sippede til kaffen i den lille porcelænskop. På varme sommerdage i bare tæer, om foråret og efteråret i din falmede turkise dunjakke. Af en eller anden grund accepterede jeg dog aktivitetens kedsommelighed. Jeg forstod måske allerede der at den opmærksomheds kraft, som du rettede mod sommerfuglene, var den samme kraft, som du rettede mod mig. En kraft der gav mig følelsen af at være gennemsigtig og let. Kontrasten til det daglige liv, som foregik i flygtighed og hvor øjnene var flakkende som en febrilsk natsværmer, var skærende.

Når du sad stille ved sommerfuglebedet, tror jeg at alt andet forsvandt. Alt der var vigtigt svævede for øjnene af dig. Et øjeblik tror jeg at du selv ophørte med at eksistere.

1. Mosebog, 1: 24-25

Gud sagde: »Jorden skal frembringe alle slags levende væsener, kvæg, krybdyr og alle slags vilde dyr!« Og det skete; Gud skabte alle slags vilde dyr, al slags kvæg og alle slags krybdyr. Gud så, at det var godt.

Det var nok alle timerne foran sommerfuglebedet der fik mig til at tro at stemmen i radioen løj, da den sagde at sommerfugle ingen nytteværdi har. Stemmen tilhørte vist en biolog.

Ingen nytteværdi.

Stemmen sagde også at halvdelen af alle hjemmehørende sommerfuglearter enten er sårbare eller direkte truet.

Jeg måtte ringe til dig og fortælle den dårlige nyhed, og gennem telefonen fortalte du at du allerede kendte til oplysningen.

"Men se på dem!", sagde du. "Sommerfuglene er fra vinge til vinge fyldt af værdi." Dine ord var betryggende, for nu vidste jeg at min intuition havde talt sandt. Stemmen i radioen havde ikke fortalt hele sandheden.

2020 Anne Gjøns

1. Mosebog, 2: 16-17

Men Gud Herren gav mennesket den befaling: »Du må spise af alle træerne i haven. Men træet til kundskab om godt og ondt må du ikke spise af, for den dag, du spiser af det, skal du dø!«

Der står et træ i haven hvis frugt man ikke må spise. Det betyder at ikke alt er tilladt. Der er en grænse.

Men den grænse blev overtrådt.
Og er blevet overtrådt lige siden.
Og vi lever som om der ingen grænse er.

Grænsen går ikke mellem skræl og kød i æblet, men på et lignende sted hos os selv.

Vi tror at grænser er det som begrænser os, og vores frihed. Men grænser er det som ikke skal ødelægge os.

Kunne vi se på jorden udefra, sådan som de første astronauter i rummet gjorde, ville vi vide at der er en grænse. Kunne vi se på jorden, som besætningsmedlemmerne på Apollo 17, der i 1977 tog fotografiet The Blue Marble, så jorden, ville vi kende til jordens sande beskaffenhed. Isoleret, sårbar, og med en klar grænse mod et uendeligt mørke.

Matthæusevangeliet, 13: 3-9

»Se, en sædemand gik ud for at så. Og da han såede, faldt noget på vejen, og fuglene kom og åd det op. Noget faldt på klippegrund, hvor der ikke var ret meget jord, og det kom straks op, fordi der kun var et tyndt lag jord; men da solen kom højt på himlen, blev det svedet, og det visnede, fordi det ikke havde rod. Noget faldt mellem tidsler, og tidslerne voksede op og kvalte det. Men noget faldt i god jord og gav udbytte, noget hundrede, noget tres og noget tredive fold. Den, der har ører, skal høre!«

Du lærte mig at en krokus trives bedst i halvskygge, mens et blommetræ gerne skal stå solrigt, i læ for vinden. Det er ikke meget anderledes for et menneskeliv. Nogle forudsætninger skal gøre sig gældende, hvis livet ikke skal visne. Som kvaliteten af jorden og vejrets forhold påvirker plantens udvikling, må et menneskeliv også plantes under de rette forhold for at kunne gro.

Får et barn ikke øjenkontakt i dets første levetid, kan det skades for livet.

Ord sagt i kærlighed kan forandre en voksen mands hjerte.

Vi er født til at befinde os i omsorgens muld, hvor opmærksomme øjne følger, som månen i en elliptisk bane følger solen.

Du passede et barn, som du plantede en blomst. Nænsomt og med tanke på hvad der ville få det til at blomstre.

Paulus' Brev til Romerne, 7: 19

For det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg.

Jeg ser en flot kjole på nettet og fortryder med det samme at jeg overhovedet har tændt for min computer. Jeg behøver ikke kjolen, jeg mangler ikke tøj at tage på. Alligevel er min stærkeste impuls at lægge kjolen i indkøbskurven. Onlineshopping er for bekvemt. Tusindvis af fristelser på smukke modeller. Hjemmesiden kan huske mit kortnummer. Det er ikke hovedet der træffer dens slags beslutninger. Jeg siger højt for mig selv:

jeg har ikke brug for den. jeg har ikke brug for den. jeg har ikke brug for den.

Da kjolen kommer med posten, mærker jeg et stik af dårlig samvittighed. Jeg er ikke den jeg gerne vil være. Men det er glemt når jeg kigger mig selv i spejlet med kjolen på. Den sidder perfekt.

Matthæusevangeliet, 13: 31-32

Han fortalte dem en anden lignelse: »Himmeriget ligner et sennepsfrø, som en mand tog og såede i sin mark. Det er mindre end alle andre frø, men når det vokser op, er det større end alle andre planter og bliver et helt træ, så himlens fugle kommer og bygger rede i dets grene.«

En æblekerne kan under kølige og fugtige omstændigheder begynde at spire. En sart grøn, gul eller næsten hvidlig spire bryder igennem den brune kerne, som er mindre end en lillefingernegl. En spirende æblekerne plantes i en lille potte, som senere må plantes i en større potte, som senere må plantes i jorden i en have eller i en plantage, hvor dets rødder kan trænge dybt ned. Ud af den spirende kerne begynder et træ langsomt, i løbet af flere år, at tage form. Træet får blade, og fra frugttræer i nærheden eller andre kilder bestøver insekter, særligt bier, træet, og ud springer blomster i hvid, rød eller rosa, mens træets frugt, æblet, gror.

Stammens, grenenes, bladenes, blomsternes og æblernes mulighed ligger gemt i kernens hjerte. Et mysterie så almindeligt, at det finder sted i hver en have.

Din død har plantet en kerne af mørke i mit indre. Men som dagene går fornemmer jeg at noget vil bryde igennem, en spire eller en rod som kernens skal ikke kan holde inde.

Mens jeg sidder på min faste plads i klassen og kigger ud på græsplænen foran klasseværelset, får jeg øje på nogle hvide vintergækker, der må være sprunget ud i løbet af weekenden. Indenfor i klasselokalet hører jeg at den moderne videnskabs begyndelse i det 17. og 18. århundrede satte en løsrivelsesproces i gang, hvor videnskabelig aktivitet blev adskilt fra troen på Gud. Det betød at der i videnskabelige kredse kom et klart skel mellem en naturvidenskabelig og en religiøs betragtning af naturen. En deling mellem himmel og jord.

Løsrivelsesprocessen, der blev sat i gang for ca. 400 år siden, medførte en opsplitning mellem fakta og værdier, hvilket har haft varig betydning for eftertiden i områder også uden for videnskaben, og skabte et kosmos af objektive sammenhænge i en sfære uden etik.

Rives noget løs, går noget andet tabt.

Francis Bacon, en af datidens mest væsentlige videnskabsmænd, mente at kundskab om den naturlige verden ikke ville øge forståelsen af Gud. Men da jeg vender hovedet og igen kigger ud på de vintergækker, som sporadisk har bredt sig på græsplænen, begynder jeg at tro at Francis Bacon tog fejl.

Far kommer forbi for at skændes med mor. Det var dumt at tro at din død ville ændre på det.

I lyver gør I når I siger at I elsker mig, men hader hinanden. Kan I ikke se at det er en modsætning? I kan ikke hade hinanden og elske mig, for I er begge to i mig. Et sæt bitre vindruekerner.

Jeg kan ikke holde det ud. Jeg må væk. Jeg bliver forpustet af at lytte gennem væggen. Jeg pakker en taske og smækker med døren. Spurter på min cykel. Kæden er rusten og piber, som sad en lille musvit klemmt inde et sted bag hjulets eger. Der er kun ét sted jeg kan tage hen. Tanken om at være i farmors hus alene får mig til at sænke farten. Men det er det eneste sted jeg vil kunne få ro for mine tanker. Et ønske om at blive slugt af en hval og bare ligge blandt plankton og lytte til havets lyde.

Et sted i Danmark tager havet et stykke af klinten, og et sommerhus forsvinder i bølgerne. Samtidig finder en tsunami sted i Det Indiske Ocean.

Da jeg ankommer til dit hus, er jeg så udmattet at jeg må smide cyklen og slæbe mig hen til husmuren, hvor jeg sætter mig til at græde på den kolde jord. Det koger indeni. Jeg er bange for at krakelere, at min hud vil sprække, og at blod vil sive ud langs neglene. Jeg kryber sammen i fosterstilling og tænker at jeg må ligne et efterladt får, som jeg ligger her langs den hvide mur. Jeg hviler hovedet på mine hænder, hænderne på asfalten der er kold og nopret. Jeg må bare ligge her lidt, lukke øjnene et øjeblik.

En verden styrter i grus.

Da jeg åbner øjnene, ser jeg at der længere nede ad vejen er en mælkebøtte, som er brudt op gennem asfalten. Jeg forstår ikke hvordan den kan være så stærk.

Til venstre for hoveddøren står en potte med en plante i, som ikke har fået vand længe. Jeg løfter potten til side og finder ekstranøglen, som ejendomsmægleren ikke har opdaget, og låser mig ind. Med sko og jakke på går jeg rundt i alle husets rum. Her er koldt, og det er mærkeligt at se dit hus på denne måde. Tømt for næsten alt indhold. Din seng, kommoden i gangen og køkkenbordet står her stadig. Det er alt. Det tomme hus bekræfter at du ikke længere er her. Havde du været i live, ville huset været proppet med alverdens sager.

Fra efterår til tidlig forår ville reolen i tv-stuen bugne af kasser med æbler. Efterårets og vinterens kolde og mørke dage indbyder for nogle mennesker til læsning, men du ville tage alle bøgerne ned fra reolen og fylde æbler på hylderne i stedet. Æblerne skulle ikke have det for varmt, så du holdt radiatoren i tv-stuen slukket. Stuen var iskold, og ville man se tv, måtte man sidde med en dyne. Det var muligvis en af grundene til at far ikke besøgte dig i vinterhalvåret.

I sommertiden var spisebordet i køkkenet spækket med blomster. Vaser, måske fem eller seks, stod med blomster i gule, orange, hvide og røde farver på det runde spisebord. Det var i sådan en grad blomsternes bord, at man det meste af sommeren ikke kunne spise sin mad ved bordet på grund af den plads blomsterne krævede. Var vejret godt, spiste vi udendørs, ellers måtte man tage plads på gulvet med sin tallerken og spise sin mad mens man kiggede på blomsterne på bordet.

At se spisebordet i køkkenet, kun efterladt med ringe i overfladen fra hvor vaserne engang stod, fylder mig med en følelse af uretfærdighed, når jeg samtidig tænker på alt det liv du bragte ind i huset. Ikke engang den lille grønne larve, der i nogle uger levede i kopperne i dit vitrineskab, ville have en chance for at overleve her nu. Det er blevet et dødsbo.

Jeg sender mor en sms med besked om at jeg er hos Asta et par dage. Hun ville aldrig give mig lov til at tage herud alene, så der er ingen grund til at fortælle hende sandheden om hvor jeg er. Jeg tænder radiatorerne og er overrasket over, at de reagerer og bliver varme. Hvem betaler varmeregningen i et hus ingen bor i?

Jeg vil prøve dit tøj, måske stå med ryggen til et spejl og kigge mig over skulderen for at få fornemmelsen af at du stadig er her. Men du har ikke efterladt noget tøj, og der er ingen billeder at se på, ingen bøger at kigge i. Jeg pakker mine ting ud, lægger fotografiet og notesbogen på køkkenbordet. Jeg kigger på de to ting, som du har efterladt mig, og får følelsen af at de har været medvirkende til at jeg er stukket af og nu sidder alene i det hjem som jeg har brugt så mange af min barndoms timer i.

Jeg går en runde udenfor, men bliver i dårligt humør af at se at haven er vissen og uden livstegn. Jeg beslutter mig i stedet for at tage ud og købe ind. Når vi kom på eftermiddagsbesøg til kaffe og saft, ville du sørge for at have et nybagt brød klar. Med rigeligt smør, selvfølgelig. Dit forhold til brød med smør var som en dronnings forhold til kaviar; en ædel spise som ikke kunne indtages i for store mængder.

Da det er bagt, må jeg bruge mine hænder til at bryde brødet, da der intet bestik er udover en urtekniv og så en lille skål, jeg finder bagerst i køkkenskabene under vasken. Varmen fra brødet stiger til vejrs, og med urtekniven lægger jeg et tykt lag smør på en humpel brød. Da jeg tager en bid, lukker jeg øjnene og prøver at forstå hvordan kombinationen af mel, vand, salt og gær kan gøre, at jeg er sikker på at du vil sidde på den anden side af køkkenbordet og skrælle kartofler, når jeg åbner øjnene igen. Men jeg er helt alene. Det tykke lag smør, som før lå på brødet, er nu smeltet væk.

Savnet er så enormt at jeg ikke længere kan være i mig selv. Helvede er at være i dit hus uden dig. Jeg vælger den sidste udvej, at gøre som du ville have gjort. Jeg beder til den gud, jeg altid har benægtet:

Gud

*hvis du kan høre mig nu
beder jeg med alt jeg har
let min byrde, knus mit forsvar*

Gud

*jeg er utrøstelig
føler sorgens sorte smerte
en iskystal der borer mit hjerte*

Gud

*jeg magter intet selv
forbander væk min ensomhed
send dit lys for en stund her ned*

Gud

*hvis du i det indre bor
og i det ydre er
pas på min farmor det' alt jeg ber*

Gud

*send mig en blomst
et tegn så jeg kan tro
på en spire og et sjæleligt bo*

Amen.

Det føles som is, der løber gennem blodårene, da jeg vågner og ser at haven er dækket af et tyndt lag kridhvidt sne. At bede Gud om en blomst og i stedet se et koldt vinterlandskab er en straf. En straf for at være så ufattelig dum. En straf for at være så ufattelig naiv. En straf for at tro på at der kunne findes noget mere eller noget større i et koldt og tomt univers. Men der er ikke noget mere eller noget større, nogen mening, eller noget usynligt eller noget godt. Der er ingen Gud, der bekymrer sig for en blomst eller for en pige eller for en død farmor. Der er ingen Gud til at besvare dine bønner.

Sne på en forårsdag er universets straf for at jeg i et kort øjeblik troede at det var anderledes.

Jobs Bog, 38: 29-41

Fra hvis skød er isen kommet? Hvem har født rimen, der falder fra himlen? Vandet stivner og bliver som sten, dybets flade holdes fast. Kan du binde Syvstjernens bånd eller løse Orions lænker? Lader du Venus gå op til rette tid, fører du Løven frem sammen med dens unger? Kender du lovene for himlen, bestemmer du dens magt over jorden? Kan du råbe til skyerne, så vandmasser dækker dig? sender du lynene ud, så de farer af sted, siger de til dig: Her er vi? Hvem har forsynet ibisfuglen med visdom, eller hvem har givet hanen indsigt? Hvem er så vis, at han kan tælle skyerne, hvem kan tømme himles vandkrukker ud, når jorden er hård og fast, og mulden klumper sammen? Jager du bytte til hunløven? Stiller du ungløvernes sult, når de kryber sammen i hulen eller ligger på lur i krattet? Hvem skaffer ravnen dens føde, når dens unger skriger til Gud og flakser omkring uden at finde føde?

I en drøm ser jeg efterladte huse og bygninger. Jeg ser en by, hvor der engang har levet mennesker, men de lever her ikke mere. De mennesker der boede her er blevet evakueret. Bygningerne er fra en anden tid, fra før jeg blev født, i et land jeg aldrig har været i.

I min drøm begynder naturen at overtage spørgelsesbyen. Under døre og gennem ødelagte ruder trænger planter og træskud ind og lægger sig på sofaer og senge. En elg går gennem en stald uden døre. I et køkken med afskallede blå køkkenlåger føder en ræv et kuld unger. Selvsåede træer vokser sig store på flade hustage. I sprækker i beton, cement og mursten spirer det grønne frem.

Inden drømmen når til ende, kan man nærmest ikke se at der har boet mennesker i byen længere. Man skal se godt efter hvis man skal få øje på byens bibliotek, som nu mere ligner en nåletræsskov, og man skal vide det, før at man kan se at det vandhul som de vilde dyr kommer for at drikke ved engang var et svømmebassin for konkurrencesvømmere. Det giver ikke længere mening at kalde det for en by. Alt det menneskeskabte er blevet opslugt af naturen.

Jeg stivner da jeg vågner i et værelse uden møbler. I et øjebliks panik tror jeg at jeg fortsat befinder mig i drømmen, men da jeg ser mig rundt, kommer jeg i tanke om at jeg har overnattet i farmors hus. Jeg lægger hovedet på puden, har overfladiske vejtrækninger og en fornemmelse af at naturen vil klare sig selv uanset om det bliver med eller uden os.

Salmernes Bog, 23: 1-3

Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød, han lader mig ligge i grønne enge, han leder mig til det stille vand. Han giver mig kraft på ny, han leder mig ad rette stier for sit navns skyld.

Jeg vågner ved at lyset vælter ind. Solens stråler får væggene til at dufte af træ. Der er noget ved lysindfaldet, i måden lyset står som et motiv på væggen, som fortæller mig at jeg skal stå op og kigge ud af vinduet.

Det meste af sneen er tøet væk. Nu ligger kun nogle enkelte sjappede pytter, der inden længe vil synke koldt i jorden. Jeg må tage hjem, jeg kan ikke bo her resten af livet. Det vil ikke bringe dig tilbage.

Jeg tænker på min bøn og vil ud i haven en sidste gang. Alt andet ville være for fejlt. Jeg går nogle langsomme skridt hen mod bedet, og jeg kan mærke at luften er varmere end i dagevis. Da jeg kommer fri fra murens skygge, rammer solens stråler mine øjne, jeg stopper op, lukker øjnene. Står sådan med solen i ansigtet.

Sorte pletter flimrer, da jeg åbner øjnene igen. Jeg går de sidste skridt mod bedet og sætter mig på hug. Et kort øjeblik ved jeg ikke, om jeg er død og allerede kommet i himlen, jeg befinder mig i hvert fald i det grønne.

Er det solens stråler eller dine læber, der kysser min nakke?

Noget river sig løs over mig.

Et brag under brystet. Det er lyden af en spire.

Alt der er sandt er svært og skrøbeligt
som blomstens blade, som at finde en at elske, som at tro.

Brister du nu, teenagehjerte,
eller skyder du op?

De dage blomsterne springer ud,
er som at stirre ind i øjnene på Gud,
og opdage et billede bag det ydre.

At forstå at en enkelt sætning kan rumme hele verdens skønhed:

Anemone med solgul kerne bryder gennem den kolde jord.

2020 *Tine Gjess*

Paulus' Første Brev til Korintherne: 10, 26

For jorden med alt, hvad den rummer, tilhører Herren.

Da jeg ser den hvide anemone stå i jorden, er det som om at verden er forandret. To varme tårer løber om kap ned ad mine kinder, og jeg tørrer dem væk med bagsiden af håndfladen. Jeg lægger mig ned for at se på den lille blomst på nært hold. Jeg bad Gud om et tegn, om en blomst, og det er skræmmende at se den stå foran min egen næse. Jeg vidste ikke at tro kunne springe ud af en blomst. Men det føles sådan. Mit hjerte har fået blade på og en solgul kerne.

Jeg må invitere A herud, vise ham haven og fortælle ham om dig, om din passion for at plante blomster og se på sommerfugle. Jeg tror han ville forstå det. Jeg sender en besked og spørger om han vil komme på besøg i min farmors hus. Jeg skriver at der er noget i haven jeg gerne vil vise ham.

Jeg får en trang til at sige undskyld til min far. En undskyldning for at være hård som den frosne jord. Ingen forstår en person der ikke er villig til at åbne sig og forklare sig. Jeg må tænke på anemonen når jeg skal tale med ham. Når man er mild, er man nemmere at forstå.

Og når jeg ser anemonen, forstår jeg at det var din måde at møde Gud på. Jeg forstår hvorfor du efterlod mig den brune notesbog med skriftsteder i. Du ville vise mig at Gud har kærlighed til en pige som mig og til en blomst som den lille hvide, der står og vejer i vinden. Du ville vise mig at det er vores opgave at se på alt levende i dette kærlighedens lys.

Telefonen vibrerer i lommen. Det er en besked fra A:

Jeg vil gerne se din farmors have. Hvad er adressen? :-)

Ser du med fra et sted deroppe, farmor, som en fugl på en gren i det høje?

Jeg lægger telefonen på jorden og folder hænderne.

Tak.

1. Mosebog, 1: 26

Gud sagde: »Lad os skabe mennesker i vort billede, så de ligner os! De skal herske over havets fisk, himlens fugle, kvæget, alle de vilde dyr og alle krybdyr, der kryber på jorden.«

Mennesket er det eneste væsen der har et begreb om fremtiden.

Et træ kan ikke forholde sig til morgendagen.

En ræv har ingen planer for næste uge.

I planternes og dyrenes indre ligger der alligevel

en overgang der føres frem af tiden.

En langsom, men konstant forandring.

Naturens sjæl er en overskridelse som peger mod fremtiden.

En forvandlingens natur.

Naturens forvandling er livets væv.

En lille larve, gul-grøn med mørke striber og fimrehår,

forpupper og springer ud

som nældens takvinge eller stor kålsommerfugl

Det er responsivitetens tilgang.

Åbenhed overfor det som omgiver os, over for vand, luft, lys.

At lytte til hvad vinden har at sige.

En solsikke strækker halsen i takt med solens vandring over himlen;

fra øst mod vest, vender den sig mod det lys der giver liv.

Det er kærlighedens tilgang.

Hvis mennesket kan forestille sig en fremtid,

bærer det et ansvar.

Kun et menneske kan handle umenneskeligt.

Men fremtiden er åben.

Og vi er mennesker med sommerfuglesind.

Inspirationskilder

Afsnit 8 er inspireret af:

<https://www.theguardian.com/environment/2018/oct/30/humanity-wiped-out-animals-since-1970-major-report-finds>

Afsnit 26 er inspireret af:

<https://www.dn.dk/nyheder/vores-dagsommerfugle-er-i-dyb-krise/>

Afsnit 31 er inspireret af Roald E. Kristiansen: Økoteologi, s. 56-66)

Afsnit 37 er inspireret af filmen A Life On Our Planet

Afsnit 38

- Sætningen "Et kort øjeblik ved jeg ikke, om jeg er død og allerede kommet i himlen, jeg befinder mig i hvert fald i det grønne" er taget fra Christel Wiinblads Min lillebror.

- Sætningen "Alt, der er sandt er svært og skrøbeligt" er en omskrivning af Baruch Spinozas aforisme: "All things excellent are as difficult as they are rare."

Afsnit 40 er inspireret af Roald E. Kristensen: Økoteologi, s. 75-81 og filmen A Life On Our Planet.

CO2-NEUTRALISERET TRYKSAG FRA ROSENDAHLS
Klimapåvirkningen ved fremstillingen af denne tryksag er neutraliseret ved at støtte klimaprojekter i udviklingslandene, der resulterer i en tilsvarende CO2-reduktion

Tryksag
5041 0457

Årets fastemateriale i Metodistkirken er et litterært projekt, der nok bedst kan karakteriseres som en fastebog. Bogen udgør en sammenhængende fortælling, men er delt op i 40 mindre afsnit, ét afsnit for hver dag i fastetiden. I skønlitterær stil præsenteres vi for fragmenter af hændelser, refleksioner og minder i 15-årige Sagas liv.

